

Els hindús que odiaven Gandhi

L'ultranacionalisme hindú ha estat protagonista dels últims esdeveniments sagnants a l'Índia. El seu objectiu és convertir el país en un estat basat en aquesta religió, com ja van fer en el seu moment el Pakistan, amb l'islam, o Israel, amb el judaisme. I fins fa poc han tret rèdits d'una població desenganyada per la corrupció dels polítics que proclamaven laïcitat.

El dia 27 de febrer el tren Sabarmati Express duia entre els seus passatgers un grup de fervents hinduistes que tornaven cap a casa a l'estat de Gujarat, a l'oest de l'Índia, tocant al Pakistan, després d'una peregrinació a la població d'Ayodhya, al nord del país. Tot just sortir de l'estació de Godhra, algú va estirar el fre d'emergència, i quan el tren es va deturar, en el vagó dels hinduistes de cop els van caure una pluja de pedres, còctels Molotov i bosses amb querosè, que van encendre aquella part del tren. Hi van morir 58 persones, i 43 van quedar greument ferides, en un episodi sagnant com no s'havia vist des de la partició de l'Índia i el Pakistan, l'any 1947. Aquell any els trens que duïen hindús, musulmans i sikhs d'un cantó a l'altre de la nova frontera van patir agressions constants d'un i altre costat.

La matança de Godhra de fa unes setmanes es va atribuir a musulmans, que són molt nombrosos a la zona, i tot seguit diversos col·lectius d'ultranacionalistes hindús van iniciar un pogrom contra el col·lectiu assenyalat com a culpable a diverses poblacions de Gujarat, especialment a la capital, Ahmadabad, cosa que va provocar la mort de 700 persones, considerables destruccions d'immobles i negocis, i el desplaçament de molts musulmans a camps de refugiats. En molts casos, davant la passivitat de la policia.

Fonts del Govern de l'Índia i de Gujarat, liderats tots dos pels nacionalistes de dretes del BJP (Partit del Poble Indi), van atribuir als serveis secrets pakistanesos l'atac al Sabarmati Express. Una opció que els mitjans locals independents no descarten, per la manera com es va fer, el lloc on es va fer i la reacció que sabien que provocaria. Gujarat és una

zona on hi ha molt atur i, tot i ser un lloc de referència per Gandhi, s'hi han fet fortes màfies de contraban amb el Pakistan que han atiat les lluites intracomunals.

Els mateixos mitjans independents, però, tampoc descarten que la reacció dels grups hinduistes ultranacionalistes no estigués preparada d'avant mà. De fet, feia temps que els membres d'aquests grups havien estat recopilant dades de musulmans a Gujarat. I la prova és que en els atacs del 28 de febrer, teòricament perpetrats per una turba de gent descontrolada, es van distingir amb extrema pulcritud els objectius pertanyents a musulmans i els d'hindús i altres comunitats.

Al carrer i al govern. L'origen de tot plegat és la polèmica al voltant d'Ayodhya, una vila on hi havia una mesquita del segle XVI, que l'any 1992 una altra turba d'ultrahinduistes va destruir amb l'objectiu de construir-hi un temple hindú, ja que asseguraven que és el lloc on va néixer el déu hindú Rama. El fet va provocar nous disturbis intercomunals, que van causar uns 2.000 morts arreu del país. Aleshores el govern va requisar l'espai en discòrdia i rodalia, 271.149 m² (més de vint camps de futbol), i s'hi ha mantingut fins ara, a l'espera de la resolució judicial de diversos contenciosos sobre la propietat del lloc.

Darrere la reivindicació hindú hi ha principalment tres grups més o menys ultranacionalistes: el Vishva Hindu Parishad (VHP, Consell Mundial dels Hindús), el Rashtriya Swayamsevak Sangh (RSS, Associació de Voluntaris Nacionals) i el partit en el govern, el Bharatiya Janata Party (BJP). Tots tres, a diferents nivells, han jugat la carta de la càrrega nacionalista en diversos aspectes i

des de fa força anys, especialment contra els 120 milions de musulmans que hi ha al país.

El líder de la reivindicació d'Ayodhya és el VHP. Aquest grup de pressió va ser creat el 1964 a Bombai amb l'objectiu d'aplegar el màxim nombre de caps religiosos hindús. Aquests havien d'escampar una visió simplificada però forta de la religió hindú, per fer-la més competitiva amb les altres grans religions i imposar-la arreu del país.

El 1984 van iniciar la campanya per substituir la mesquita d'Ayodhya i fins i tot van obrir una subscripció popular per comprar els maons per al temple que volen instal·lar-hi. De fet, ja han començat a fer columnes i escultures i la setmana passada volien posar la primera pedra on abans hi havia la mesquita. Tota aquesta força és subvencionada en bona part per la diàspora hindú.

Però el VHP no és un bolet solitari, va ser creat com la branca religiosa per un grup de líders de l'RSS, el veritable nucli dur de l'extremisme hinduista. L'RSS va ser fundat el 1925 per Keshav Baliram Hedgewar, amb la voluntat de disciplinar els joves a través d'un hinduisme fort, superior a les altres religions, amb un marcat to ultranacionalista i tradicionalista. Aquesta ideologia els oposava radicalment a la laïcitat de Nehru, els comunistes, els cristians, els musulmans i sobretot a Gandhi, per les seves proclames de cohabitació de musulmans i hindús. De fet, l'assassí del mahatma havia pertangut a l'RSS.

Els altres grups polítics indis titllen aquest grup de feixista, especialment per les posada en escena de les seves bases: vestits amb barret negre, pantalons curts de color caqui, un bastó d'un metre i mig i molta disciplina militar. Entre les seves bases promouen les arts marçials i els preceptes militars sanscrits, i els manen escampar el seu missatge per tots els sectors de la societat. Un dels sectors de població on han buscat aliats a la seva causa és entre els militars retirats, i crearen, el 1993, la Unió per la Defensa dels Drets dels Antics Soldats (PSSP): Reclamaven millores salarials i una política bel·licista per a "desgreujar" el país de l'etern enemic pakistanès. També tenen una àmplia xarxa d'escoles, de par-

Activistes hindús de l'estat de Madhya Pradesh es manifesten a Ayodhya. Els fatídics fets del 27 de febrer a l'estació de Godhra ha fet revifar l'ultranacionalisme hindú.

vulari a secundària, on s'ensenyava una història refeta que només contempla els hindús com a poble de referència del país i amaga o denigra les aportacions musulmanes i d'altres comunitats. També tenen sengles entitats per aplegar científics i advocats. I és un grup molt popular entre els funcionaris, i especialment entre els dels serveis secrets, amb qui han col·laborat sovint.

Pel sector de la pagesia, als anys seixanta van crear la potent Unió de Pagesos Indis (BKS), que ha protagonitzat les lluites contra l'OMC i el poder de les multinacionals. També s'han preocupat de les "minories tribals" i els més desvalguts, i han fet arribar medicaments i assistència en contrades remotes i en els barris més pobres, on l'estat no arriba; per això s'entén que el seu paternalisme

sigui tan ben rebut. A través d'aquest sistema d'ONG, l'RSS també pretén reduir la influència de les missions cristianes, que consideren competència. De fet, fa dos anys l'enemistat que tenen certs ultrahinduistes contra els cristians va convertir-se en atacs violents.

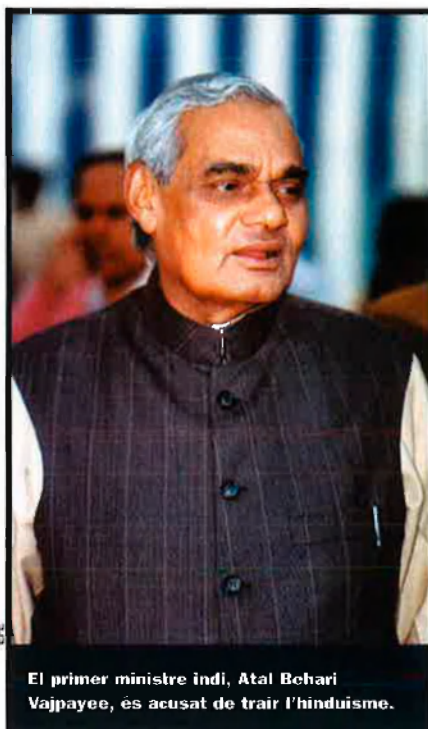
Dones i sindicats. La voluntat ubicatòria de l'RSS també arriba a les dones, per a les quals han creat el Rashtra Sevika Samiti (RSS, Comitè de Dones Patriotes), que entre altres preceptes defineix la dona ideal com la que "inspira el seu pare, el seu germà, el seu marit, i el seu fill, en la via de la virtut, essent una bona filla, germana, muller i mare".

Aquesta força de xoc de l'hinduisme més radical té una darrera branca en el món sindical, amb la Bharatava Mazdoor Sangh (BMS, l'Associació de Treballadors Indis), que amb 4,5 milions d'afiliats són considerats la primera organització obrera del país. El BMS, quan parla d'ideologia, s'aferra a una "ètica índia" ambigua, que no creu ni en la lluita de classes ni de castes.

I l'activitat de l'RSS no es restringeix a l'interior, també té oficines a 27 països, on segons el setmanari indi independent *Outlook*, ha comptat amb el suport d'alguns ambaixadors.

L'RSS, que es calcula que té uns 2 milions de militants, ha estat prohibit temporalment en tres ocasions: després de la mort de Gandhi (1948), durant l'estat d'emergència imposat per Indira Gandhi (1975-77), i després dels enfrontaments per l'emplaçament d'Ayodhya (1992).

Tant l'RSS com el VHP tenen en el BJP el principal referent polític, a part d'estrets lligams. De fet, van ser membres de l'RSS els que van crear el BJP l'any 1951, per bé que en aquell temps tenia un altre nom. L'actitud dèspota i centralista del Partit del Congrés d'Indira Gandhi va donar ales a aquest partit, tot i que no va començar a agafar força electoral fins als anys vuitanta. En aquell temps i per millorar la seva situació econòmica, hi va haver una conversió en massa de les castes més baixes cap a l'islam, i en menor mesura cap al budisme i al cristianisme, cosa que va irritar als adalils del BJP, i també del VHP i l'RSS. És a partir d'aquí que van

El primer ministre indi, Atal Behari Vajpayee, és acusat de traïr l'hinduisme.

iniciar les agressives campanyes hinduistes com la d'Ayodhya.

La base electoral del BJP és al nord i oest del país i les castes altes de la societat. El juny del 1998 va aconseguir arribar al poder federal i de seguida va donar mostres de la seva doctrina ultranacionalista i conservadora. Exemple d'això són els assajos nuclears que van fer aleshores, així com l'actitud bel·licosa respecte al Caixmir o la voluntat d'unificar tots els codis civils que tenen les diverses comunitats religioses. A Delhi governen amb un petit grup de partits regionals, que han cregut en un primer ministre considerat de l'ala moderada del BJP, Atal Behari Vajpayee. Però en el govern hi ha personatges molt i molt propers a l'RSS i el VHP, com per exemple el ministre de l'Interior, L. K. Advani, que va ser el promotor de la campanya per aconseguir Ayodhya per als rites hindús.

Derrota electoral. Però aquest inici d'any ha estat dolent per aquests grups ultres. A part de la negativa del govern de cedir al VHP els terrenys en disputa d'Ayodhya, el BJP ha patit una important derrota electoral en els darrers comicis a diversos estats del país, que li han fet perdre la presidència de diversos

d'aquests estats, entre altres el d'Uttar Pradesh, un dels més poblats del país. És lògica l'alegria que aquests dies han expressat els diversos grups de l'oposició federal, ja que en anteriors ocasions la pèrdua del Govern central ha estat precedida per la pèrdua del Govern d'Uttar Pradesh. I l'alegria és doble, ja que el discurs de la campanya electoral del BJP va estar basat obsessivament en el nacionalisme a ultrança i la lluita contra el terrorisme, la comprensió per l'enderrocament de la mesquita d'Ayodhya, i l'odi visceral al Pakistan, que rebutja la política de conciliació que havia empès l'anterior primer ministre indi.

Però no només el BJP ha perdut legitimitat a àmbit territorial; també ha quedat afectada la seva posició en el Govern central. Els partits amb què es distribueix els ministeris del país ho han aprofitat per forçar que el primer ministre es mantingui ferm enfront dels hinduistes del VHP pel cas d'Ayodhya. Alhora, els caps religiosos del VHP ja comencen a titllar Vajpayee com a traïdor a l'hinduisme i als antics postulats del BJP. La situació de Vajpayee, doncs, és molt delicada, pressionat per dues bandes, pels seus aliats al govern que li retreuen el nacionalisme ultra i els grups de pressió hinduista que li reclamen que els doni suport.

El nacionalisme conservador de l'Índia és encara fort, però la seva expressió política sembla que deixa d'interessar a l'electorat. Amb tot, i no només per culpa del BJP, fins ara quasi han aconseguit fer miques els fonaments en els quals es va bastir l'Índia de Nehru: la democràcia, la laïcitat, el socialisme i el no-alineament. De tot plegat, sembla que només queda dret el primer principi. Això sí, aquest concepte està ferm, ja que fins el més hinduista considera la democràcia un bé que cal conservar, encara que sigui perquè és un sistema que associa a les arrels de la societat índia.

I encara una altra cosa: el paper respectuós dels militars respecte a les institucions democràtiques (un altre dia parlarem dels drets humans), que ara com ara continua sent una excepció en tota la regió.

Oriol Cortacans